

Література

1. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13.04.2012 № 4651-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>
2. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001 № 2341-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>
3. Сорока С.О. Окремі аспекти кримінального провадження у формі приватного обвинувачення. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Юридичні науки.* 2014. № 807. С. 154-158.
4. Предместніков О. Потерпілий як сторона обвинувачення в справах приватного обвинувачення. *Форум права.* 2009. № 2. С. 345-349.

УДК 343.61(043.2)

Осадченко І.В., здобувачка вищої освіти
першого (бакалаврського) рівня,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна
Науковий керівник: Лихова С.Я., д.ю.н., професор

ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ ПРОБЛЕМИ КЛАСИФІКАЦІЇ ТА КВАЛІФІКАЦІЇ УМИСНОГО ПРОТИПРАВНОГО ЗАПОДІЯННЯ СМЕРТІ ІНШІЙ ЛЮДИНИ

Концепція правової держави завжди пов'язується, перш за все, з ідеями природних невідчужуваних прав людини, з їхнім визнанням, повагою та державною охороною.

Життя людини відповідно до ст. 3 Конституції України є найвищою соціальною цінністю, а в ст. 27 Основного Закону наголошується, що кожна людина має невідчужне право на життя і ніхто не може свавільно позбавити людину життя [1]. Тому кримінальні правопорушення проти життя становлять велику суспільну небезпеку.

Очевидним є те, що питанням кримінально-правової характеристики вбивств як інституту кримінального права приділяється значна увага в теорії кримінального права. Водночас, окремі питання залишаються недостатньо дослідженими або є дискусійними, внаслідок чого спостерігається неоднозначне тлумачення тих чи інших правових норм, і тому постає необхідність поглибленого дослідження відповідного проблемного питання.

Багато галузей права ставлять своїм завданням охорону особистості. У ст. 1 КК України як першочергове завдання кримінального закону визначається правове забезпечення охорони прав та свобод людини і громадянина.

У диспозиції ст. 115 КК України визначається умисне вбивство як умисне протиправне заподіяння смерті іншій людині [2]. Об'єктом цього

злочину є життя особи. Дуже важливим при кваліфікації діяння за ст. 115 КК України є зовнішній прояв діянь суб'єкта, тобто об'єктивна сторона злочину, що характеризується:

- 1) по-перше, діянням – посяганням на життя іншої особи;
- 2) по-друге, наслідками у вигляді припинення життєдіяльності особи, фізіологічної смерті потерпілого;
- 3) по-третє, причиново-наслідковим зв'язком між протиправним діянням та безпосередньо смертю людини.

Актуальним є питання, чи потрібно розмежовувати вбивства на умисні та необережні, чи у вітчизняному законодавстві під вбивством слід розуміти тільки умисне кримінальне протиправне діяння. Якщо так, то особа, яка засуджена за ст. 119 КК України, може піддаватися державному та громадському осуду за кримінальне правопорушення, яке за своїм значенням містить нормативний дисонанс, адже є одночасно вчиненим умисно та необережно.

Виокремлення різних видів складів кримінальних правопорушень (їхня класифікація) має вагоме значення для пізнання окремих складів кримінальних правопорушень та визначення їхніх істотних ознак та в цілому для точної кваліфікації правопорушення.

Умисні вбивства поділяються на просте, кваліфіковане та особливо кваліфіковане (суміжні склади кримінальних правопорушень) та за ступенем тяжкості на кваліфіковані (з обтяжуючими обставинами (ч. 2 ст. 115 КК України) та привілейовані (з пом'якшуючими обставинами (ст.ст. 116-118 КК України)).

Вбивство через необережність поділяється на кримінальне правопорушення з основним складом (ч. 1 ст. 119 КК України, а саме вбивство вчинене через необережність), та кримінальне правопорушення з кваліфікованим складом (ч. 2 ст. 119 КК України, вбивство двох або більше осіб вчинене через необережність).

Також, до цього переліку можна додати ще ті склади, до яких необережне вбивство входить як обов'язковий елемент і окремо не кваліфікується. Наприклад, можна розглянути ч. 3 ст. 258 КК України, а саме випадок, коли терористичний акт призвів до смерті людини. Це кримінальне правопорушення не потрібно кваліфікувати за ч. 1 ст. 119 та за ч. 1 ст. 258 КК України. Це діяння буде кваліфікуватись за ч. 3 ст. 258 КК України, оскільки ця частина охоплює смерть особи.

Для відмежування умисного вбивства з обтяжуючими обставинами від суміжних складів злочинів дуже важливо установити й застосувати ту норму, яка містить конкретний певний склад злочину. Так, умисне вбивство заручника або викраденої людини (п. 3 ч. 2 ст. 115 КК України) слід чітко відмежовувати від захоплення заручників (ст. 147 КК України). Дії особи, яка вчинила злочин склад якого, передбачений у диспозиції

ст. 147 КК України і умисно вбила заручника, мають кваліфікуватися за ч. 2 ст. 147 КК України за ознакою спричинення тяжких наслідків і за п. 3 ч. 2 ст. 115 КК України.

Потребують аналізу приклади відмежування умисного вбивства, яке було вчинене з особливою жорстокістю (п. 4 ч. 2 ст. 115 КК України), від інших злочинів, вчинених з особливою жорстокістю, під час яких настала смерть потерпілого. Оскільки у п. 4 ч. 2 ст. 115 КК України особлива жорстокість передбачена як обставина, що обтяжує вбивство, то її передбачення як обтяжуючої ознаки у ч. 2 ст. 67 КК України не може повторно враховуватися при призначенні покарання.

Література

1. Конституція України 28.06.1996 № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>

2. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001 № 2341-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>

3. Брич Л.П. Про ієрархію типів співвідношення між складами злочинів зі спільними ознаками. *Кримінальний кодекс України: 10 років очікувань* м. Львів, 23-24 вересня 2011 р.: Львівський держ. ун-т внутр. справ, 2011. С. 80.

УДК 343.22(043.2)

Пастух Д.М., здобувач вищої освіти першого (бакалаврського) рівня, Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, м. Чернівці, Україна
Науковий керівник: Ющик О.І., к.ю.н.

ПРОБЛЕМАТИКА РЕФОРМУВАННЯ ІНСТИТУТУ ЗАХОДІВ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВОГО ХАРАКТЕРУ ЩОДО ЮРИДИЧНИХ ОСІБ

Глобалізаційні процеси, пов'язані з міжнародно-правовим конвенційним регулюванням протидії злочинності корпоративних суб'єктів як учасників кримінально-правових відносин, а відтак – розширенням сфери застосування закону про кримінальну відповідальність, закономірно вимагали від вітчизняного законодавця розробки обґрунтованих гарантій співмірної відповідальності юридичних осіб за такі діяння (дії та (чи) бездіяльність). В алгоритмі, на виконання вимог та завдань, взятих на себе Україною з позицій відкриття нових горизонтів транснаціональної співпраці, лібералізації нормативних положень законодавства до норм-принципів, розроблених європейським співтовариством, до Загальної частини Кримінального кодексу України у